

Drejebog for budget 2014.

Indledning

Nærværende drejebog for budgetproces 2014 bygger på den praksis der i Syddjurs kommune er opbygget gennem de årlige budgetlægninger siden kommunens start i 2007 samt på de årlige tilbagemeldinger og evalueringer i byråd og økonomiudvalg på de gennemførte budgetprocesser. Endvidere på en afpasning i forhold til den forventede kommende budgetopgave som byrådet står overfor.

Med baggrund i regeringens udmeldinger om 0-vækst og en forventning om at det kommunale økonomiske råderum derfor ikke udvides i det kommende år er der i processen for budget 2014 lagt vægt på følgende elementer:

- Budgetprocessen startes tidligt med drøftelser i direktion og afdelingschefkreds i februar med det formål at identificere mulige strukturændringer og større budgetreduktionsmuligheder. Disse tidlige forslag opsamles i et inspirationskatalog.
- Via HovedMed opfordres de lokale MED-udvalg til at drøfte mulige budgetforslag. Er der områder hvor vi kan ændre driften med det formål at udføre opgaverne ”nemmere, billigere og bedre”.
- Fagudvalgene indleder drøftelser i marts og byrådet drøfter på temadag i maj 2013 større mulige strukturforslag med det formål at det samlede byrådet har mulighed for en tidlig drøftelse af strukturforslag. Det konkrete arbejde med kommende strukturforslag fortsættes i fagudvalgene. Eventuelle forslag søges færdigbehandlet i byrådet inden sommer.
- Det tekniske budget, basisbudgettet, som udgør grundlaget for budgetforhandlingerne, vil blive prisfremskrevet til 2014-priser, rettet for tekniske fejl samt reguleret med de politiske beslutninger der er vedtaget i årets løb. Mens alle øvrige fremskrivninger i fht demografi, mål, politikker og serviceniveauer skal beskrives som blokke i budgetkataloget. Dette medfører, at disse reguleringer ikke er automatiske, men indgår i de politiske drøftelser.
- Direktionen udarbejder i lighed med tidligere et budgetkatalog med forslag til reduktioner og udvidelser på drift og anlæg. Budgetkataloget skal give et råderum for byrådets prioriteringer dels give mulighed for at frembringe et budget i balance og sikre en konsolidering af kommunens kassebeholdning. Budgetkataloget størrelse skal afspejle den forventede budgetmæssige ubalance i forhold til den økonomiske aftale mellem regeringen og KL om budget 2014. På baggrund af overslagsårenes ubalance arbejdes med et råderum på 85 mio. kr. Dette beløb afstemmes af Økonomiudvalget efter indgåelse af den økonomiske aftale mellem regeringen og KL.

- Budgetlægningen sker fortsat i det samlede byråd. Som udgangspunkt for byrådets drøftelser ved budgetforhandlingerne fremlægger direktionen et forslag til budget i balance.

Drejebogen omfatter møder og aktiviteter i forbindelse med budgetlægning og fastlæggelse af serviceniveau. I drejebogen præciseres hvilke aktører/personer, der er involveret hvornår, samt hvilket materiale der skal udarbejdes på givne tidspunkter.

Drejebogen er drøftet i direktionen og økonomiudvalget blandt andet med baggrund i en evaluering af drejebogen for 2013. Ud fra dette er et principnotat drøftet på økonomiudvalgets møde den 15. november 2012. Den endelige drejebog godkendes på økonomiudvalgets møde den 24. januar 2013 og udsendes i uge 4 til høringsparter og øvrige interessenter bl.a. med henblik på at give dem mulighed for at aftale møder som passer ind i tidsplanen.

Direktionen orienterer på et møde for aftaleholdere den 3. april 2013 om de tanker der ligger bag budgetprocessen for 2014.

Drejebogen består af en række delelementer i form af

1. Tværgående effektivisering og innovation
2. Nøgletal
3. Aftalestyring
4. Pris- og lønfremskrivning
5. Basisbudget
6. Budgetbemærkninger
7. Demografi og befolkningsprognose
8. Tekniske korrektioner
9. Anlægsbudget
10. Aftale mellem KL og regeringen
11. Lov- og cirkulæreprogram
12. Budgetkatalog
13. Takster
14. Budgetforhandlinger
15. Forankring

Drejebogen prøver så vidt muligt i detaljer at beskrive opgaver og tidspunkter for de forskellige aktører, herunder også fagudvalgenes og afdelingernes inddragelse i budgetprocessen. De detaljerede tidsplaner indgår i beskrivelsen af delelementerne.

Med henblik på at skabe overblik over den samlede proces er der til sidst i drejebogen også en overordnet tidsplan med fokus på det politiske arbejde og møder samt tidslinjer for de forskellige materialer der udarbejdes under budgetlægningen.

1. Tværgående effektivisering og innovation

På baggrund af den grundlæggende krise samt regeringens udmeldinger om de kommende års økonomiske politik, er der fortsat ingen grund for at forvente, at indtægtsgrundlaget for Syddjurs Kommune stiger i de kommende år.

Derudover har Syddjurs Kommune i de senere år haft ubalancer på omkring 85 mio. kr., når budgetforhandlingerne er gået i gang på baggrund af tekniske korrektioner og finansiering i aftalen mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi.

Syddjurs Kommune – drejebog for budget 2014

I februar til maj drøfter administrationen derfor, hvordan man kan skabe grundlaget for et fremtidigt budget i balance. Drøftelserne, som forankres i direktions- og afdelingschefsmøder, skal identificere vidtgående og tværgående strukturændringer og effektiviseringer. Der er i budgetoverslagsår 2014 i det vedtagne budget for 2013 et underskud på 86,7 mio. kr.

Forslag til implementering af effektivisering og strukturændringer drøftes med hovedudvalg, de stående udvalg og byrådet i marts måned. Konkrete større strukturforslag drøftes på en temadag for byrådet ultimo maj og forelægges så vidt muligt byrådet inden sommerferien. Øvrige forslag indgår i budgetkataloget til de politiske forhandlinger efter sommerferien.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
5. februar	Drøftelse af målsætning og arbejdsproces samt oplæg til idéopsamlingsmøder	Direktion, afdelingschefer	
19. februar	Idéopsamling, strukturændringer og arbejde med tværgående forslag	Direktion, afdelingschefer	Inspirationskatalog
26. februar	Idéopsamling, strukturændringer og arbejde med tværgående forslag	Direktion	Inspirationskatalog
27. februar	Idéopsamling, strukturændringer og arbejde med tværgående forslag	HU-udvalg	Inspirationskatalog
4. – 7. marts	Drøftelse af mulige forslag	Fagudvalg	Inspirationskatalog
12. marts	Opsamling på forslag	Direktion, afdelingschefer	Forslag
20. marts	Idéopsamling, strukturændringer og arbejde med tværgående forslag	Byråd	Inspirationskatalog
3. april	Drøftelse af tanker bag budgetlægningsprocessen	Direktion, aftaleholdere	Forslag
4. april – 30. april	Arbejde med forslag	Afdelingschefer, fagområder m.fl.	Forslag
7. maj	Identifikation af konkrete større strukturændringer	Direktion	Forslag Større strukturforslag
14. maj	Aftaler om arbejdsproces	Direktion, afdelingschefer	Forslag Større strukturforslag
15. – 23. maj	Fortsat arbejde med forslag og større konkrete strukturforslag	Afdelingschefer, fagområder m.fl.	Forslag Større strukturforslag
30. maj	Drøftelse af større strukturforslag	Byråd	Større strukturforslag
4. juni	Drøftelse af forslag og behandling af større konkrete strukturforslag	Direktion	Forslag Større strukturforslag
10. – 13. juni	Drøftelse af forslag og behandling af større konkrete strukturforslag	Fagudvalg	Forslag Større strukturforslag
20. juni	Eventuel behandling af større konkrete strukturforslag	Økonomiudvalg	Større strukturforslag
27. juni	Eventuel godkendelse af større konkrete strukturforslag	Byråd	Større strukturforslag
6. august	Drøftelse af råderum til innovationspulje	Direktion	Forslag til innovationspulje

I budgetkataloget forventes det, at der medtages et forslag om etablering af en innovationspulje i 2014. En sådan pulje kan fremme innovation i den kommunale organisation ved at stille "risikovillig" kapital til rådighed for institutioner og afdelinger.

Puljen vil i givet fald blive administreret af Økonomiudvalget efter indstilling fra direktionen. Puljen uddeler midler efter ansøgning og bedømmelse af projekter. Der sker som udgangspunkt en tilbagebetaling til puljen af den kapital der er til rådighed over 3 år. Andre tilbagebetalingstider kan aftales i forbindelse med det konkrete projekt.

2. Nøgletal

Til støtte for den tværgående prioritering udarbejdes nøgletal.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
14. – 24. januar	Nøgletalsanalyse fra budgetlægningen 2013 opdateres	Økonomi	Nøgletal
29. januar	Drøftelse af nøgletal	Direktion	Nøgletal
7. februar	Orientering om nøgletal	Økonomiudvalg	Nøgletal
19. februar	Drøftelse af nøgletal	Direktion, afdelingschefer	Nøgletal
17. juni – 23. juli	Opdatering af nøgletalsanalyser med tal for budget 2013 og regnskab 2012	Afdelinger Økonomi	Nøgletal
30. juli	Drøftelse af nøgletal i forhold til arbejdet med budgetkataloget	Direktion	Nøgletal
15. august	Orientering om nøgletal	Økonomiudvalg	Nøgletal

I gennem 2013 vurderes det, hvorvidt de nye nøgletal fra KOMBIT's FLIS-projekt eventuelt kan bruges til benchmarking og analyse.

3. Aftalestyring

I Syddjurs Kommune bruges et aftalestyringskoncept, hvoraf det fremgår, at

- Udgangspunktet for budget er 1. overslagsår i indeværende års budget.
- Budgettet fremskrives med pris- og lønfremskrivningsprocenter udmeldt af KL.
- Budgettal kan tilrettes baseret på demografi i henhold til den godkendte befolkningsprognose og i henhold til de godkendte elevtalsmodeller, klassetalsmodeller, børnetal i institutionerne etc.
- Der udarbejdes et budgetkatalog der omfatter forslag til ændringer i eller omrokeringer mellem rammerne for de enkelte afdelinger og aftaleenheder.
- Forslag til budgetkataloget, omrokeringer, serviceudvidelser eller besparelser, drøftes i forbindelse med dialogmøde mellem politikere/afdelinger og aftaleenhed.
- Præcise krav til spareforslag eller serviceudvidelser fastlægges i forbindelse med godkendelse af drejebogen for budgetlægningen.

Af yderligere principper kan nævnes at

- Overførselsret på mindreforbrug på 2%. Overførsel af beløb større end 2% af årsbudgettet skal forelægges til godkendelse.
- Aftaleenheden kan konvertere løn til driftsmidler og omvendt, så længe love og regler samt vedtagne politikker er overholdt.
- Dele af lønfremskrivningen i overenskomsten kan afsættes som centrale lønpuljer med henblik på at skabe et styringsgrundlag for lønforhandlinger samt give mulighed for en aktiv lønpolitik.

4. Pris- og lønfremskrivning

Drejebogen forudsætter, at budgetlægningen foretages i budgetårets, dvs. 2014 pris- og lønniveau. Til det formål er det nødvendigt med skøn for prisudviklingen. Det forudsættes, at der tages udgangspunkt i skøn fra Kommunernes Landsforening, KL, og at der kan reguleres for væsentlige ændringer i skønnene for tidligere år.

Syddjurs Kommune – drejebog for budget 2014

Anlæg hvortil der er givet anlægsbevilling prisen fremskrives med arten for entreprenør og håndværkerydelser, medens øvrige rådighedsbeløb ikke prisen fremskrives, idet de som oftest er afsat som afrundede cirkeløb.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
1. marts	KL udsender skøn over pris- og lønskøn til brug for budgetlægningen	KL	KL's budgetvejledning
4. marts	Der laves oplæg til de pris- og lønskøn som skal indarbejdes i økonomisystem samt forudsætninger for lønbudgettet	Økonomi	Pris- og lønskøn Principper for lønpuljer
5. marts	Drøftelse af forudsætninger	Direktion	Pris- og lønskøn Principper for lønpuljer
14. marts	Økonomiudvalget godkender pris- og lønskøn samt principper for lønpuljer	Økonomiudvalg	Pris- og lønskøn Principper for lønpuljer
18. marts	Pris og lønskøn indberettes og budgetversion 2014 oprettes	Økonomi	Pris- og lønskøn Principper for lønpuljer

Da der skal forhandles nye overenskomster gældende fra 1. april 2013 kan en forsinkelse af disse forhandlinger betyde at tidsplanen for dette budgetarbejde må rykkes.

5. Basisbudget

Hensigten i kommunens budgetlægningsprocedure er, at grundlaget for budgettet er overslagsår 2014 i det vedtagne budget for 2013 korrigeret for

- Prisfremskrevet til 2014-priser
- Rettet hvor to beløb der skal være ens fremskrives med forskellige procenter
- Rettet for evt. tekniske fejl i overslagsåret
- Reguleret med politiske beslutninger, der er vedtaget efter budgetvedtagelsen.

samt

- Reguleret med ændringer som følge af ny lovgivning gennemført efter budgetvedtagelsen.
- Reguleret for væsentlige demografiske ændringer.
- Reguleret i henhold til de af byrådet godkendte mål, politikker og serviceniveauer.
- Reguleret efter regnskab 2012 og budgetopfølgning 2013 i det omfang der er tale om finansiering af uændret drift, som det er politisk godkendt.

Som noget nyt i forbindelse med budget 2014 medtages kun de første rent tekniske forhold i basisbudgettet, mens de sidstnævnte medtages i budgetkataloget og indgår i de politiske drøftelser.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
18. marts	Pris og lønskøn indberettes og budgetversion 2014 oprettes	Økonomi	Pris- og lønskøn Principper for lønpuljer
19. marts – 22. marts	Tilretning af basisbudgettet	Økonomi, afdelinger m.fl.	Basisbudget
2. april	Udsendelse af budgetoversigter og skabeloner på baggrund af basisbudget	Økonomi	Basisbudget

6. Budgetbemærkninger

Ud over de talmæssige bevillinger så udgør budgetbemærkningerne også en del af det vedtagne budget i form af materielle forudsætninger for bevillingerne.

I perioden med budgetforhandlinger forudsættes det at beslutningsgrundlaget er de oprindelige bemærkninger til basisbudgettet med tilføjelse af de foreslåede elementer fra budgetkataloget. De endelige bemærkninger til brug for budgethæftet udarbejdes først efter budgettets vedtagelse.

En naturlig del af budgetbemærkningerne er henvisning til de tildelingsmodeller og principper for demografisk fremskrivning. Bemærkningerne skrives med udgangspunkt i de afsatte budgetbeløb i det vedtagne budget, idet det bemærkes at tallenes historik frem til budgetvedtagelsen er af mindre betydning for løsning af informationsopgaven overfor borgerne.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
2. april	Overførsel af budgetbemærkninger for 2013 til bemærkningsskabelon for 2014	Økonomi	Budgetbemærkninger
3. april – 30. maj	Udarbejdelse af budgetbemærkninger på baggrund af basisbudget	Afdelinger Økonomi	Budgetbemærkninger
4. juni	Gennemgang af budgetbemærkninger	Direktion	Budgetbemærkninger
10. – 13. juni	Udvalgsbehandling af budgetbemærkninger til basisbudget	Fagudvalg Økonomiudvalg	Budgetbemærkninger
12. september	Budgetbemærkninger og dele af budgetkatalog udsendes til 1. behandling af budget i byrådet.	Økonomi	Budgetbemærkninger
19. september	1. behandling af budget	Byrådet	Budgetbemærkninger
22. oktober – 20. november	Sammenskrivning af budgetbemærkninger og dele af budgetkataloget m.v.	Afdelinger Økonomi	Budgetbemærkninger
26. november	Gennemgang af budgetbemærkninger	Direktion	Budgetbemærkninger
2. – 4. december	Udvalgsbehandling af budgetbemærkninger til budgethæftet	Fagudvalg Økonomiudvalg	Budgetbemærkninger

7. Demografi og befolkningsprognose

Der kan i Syddjurs Kommune konstateres en demografisk udvikling i de forskellige alderskategorier, som gør det hensigtsmæssigt at tilpasse budgetterne på visse områder for på den måde at få mere retvisende skøn over udgifterne i overslagsårene.

Det foreslås, at der fremadrettet afsættes demografipuljer på følgende områder:

- Folkeskolen og SFO
- Dagpleje og daginstitutioner
- Ældreområdet
- Sundhedsområdet
- Voksen/handicap-området

For hvert af disse områder skal der i forhold til det politisk fastlagte serviceniveau udarbejdes en beregning, som på baggrund af en befolkningsprognose samt takster og enhedsbeløb kan danne budgetrammen for de pågældende områder.

Hvis den beregnede ramme afviger fra det prisfremskrevne basisbudget udarbejdes der er blok til budgetkataloget der beskriver forskellen. Denne beregning gennemføres i foråret og danner baggrund for budgetdrøftelserne.

Syddjurs Kommune – drejebog for budget 2014

For hvert af disse områder er der også en tildelingsmodel, som for budgetåret kan omsætte den beregnede ramme til de budgetposter der på mere detaljeret niveau skal indgå i budgettet. Der er for de fleste af områderne allerede i dag tildelingsmodeller, men der kan i forskelligt omfang være behov for at tilpasse disse til den mere ensartede håndtering og sammenhængen til befolkningsprognosen.

Udmøntningen af demografipuljerne for budgetåret sker i forbindelse med budgetvedtagelsen. Der vil således ikke være puljer i budgetåret i det vedtagne budget, men kun i overslagsårene. Puljerne i det første overslagsår vil i forbindelse med næste års budgetlægning blive genberegnet og udmøntet.

Der er ikke lagt op til en efterregulering af rammerne på de pågældende områder, når først budgetåret er gået i gang. I stedet foreslås det, at budgetrammerne kontrolleres umiddelbart inden året starter.

Såfremt der i befolkningsprognosen medio året før budgetåret således er ændringer i forhold til prognosen som den var primo året før budgetåret vil der inden budgetårets start være mulighed for politisk at godkende en efterregulering af budgetbeløbene.

Denne efterregulering vil ske som tillægsbevilling til det vedtagne budget. Såfremt tillægsbevillingen er en merudgift skal beslutningen herom drøftes på lige fod med andre eventuelle tillægsbevillingssager, således at der på tværs af organisationen undersøges muligheder for kompenserende mindreudgifter.

Til brug for budgetlægningen udarbejdes der hvert år en ny befolkningsprognose. Forholdsvis store forskydninger på baggrund af byggemodningsprojekter, flyttemønstre, konjunkturer og ændrede aldersfordelinger gør det nødvendigt at have en ajourført prognose som grundlag for budgetlægningen. Prognosen ajourføres på baggrund af 2. kvartal 2013 for at afdække eventuelle ændringer.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
6. februar	Fastlæggelse af bygge- boligprogram til brug for befolkningsprognosen	Plan, byg og kultur	Boligbyggeprogram
20. februar	Første udkast prognose og rapport	Plan, byg og kultur	Befolkningsprognose
26. februar	Befolkningsprognose (udkast)	Direktion	Befolkningsprognose
6. marts	Fagudvalget drøfter befolkningsprognose	Udvalget for plan, udvikling og kultur	Befolkningsprognose
14. marts	Økonomiudvalget godkender befolkningsprognose	Økonomiudvalget	Befolkningsprognose
20. marts	Byrådet orienteres om befolkningsprognose	Byrådet	Befolkningsprognose
18. marts – 29. maj	Udarbejdelse af rammer, tildelingsmodeller og demografipuljer	Økonomi, afdelinger m.fl.	Budgetblokke vedr. demografi
4. juni	Orientering om forudsætninger for demografi	Direktion	Budgetblokke vedr. demografi
10. – 13. juni	Orientering om forudsætninger for demografi	Fagudvalg	Budgetblokke vedr. demografi
20. juni	Orientering om forudsætninger for demografi	Byrådet	Budgetblokke vedr. demografi
24. juni – 30. juli	Udarbejdelse af budgetblokke vedr. demografi	Økonomi, fagområder m.fl.	Budgetblokke vedr. demografi
6. august	Drøftelse af budgetblokke	Direktion	Budgetblokke vedr. demografi
15. august	Budgetorientering	Byrådet, direktion,	Budgetblokke vedr. demografi

Syddjurs Kommune – drejebog for budget 2014

		afdelingschefer	
22. – 23. august	Budgetseminar	Byrådet, direktion	Budgetblokke vedr. demografi
15. november	Ajourføring af befolkningsprognose efter 2. kvartal 2013	Plan, byg og kultur	Ajourført prognose
26. november	Evt. tilretning af demografiramme og demografipuljer	Direktion	Notat vedr. ajourført prognose
2. – 5. december	Evt. tilretning af demografiramme og demografipuljer	Fagudvalg	Notat vedr. ajourført prognose
12. december	Evt. tilretning af demografiramme og demografipuljer	Økonomiudvalg	Notat vedr. ajourført prognose
19. december	Evt. tilretning af demografiramme og demografipuljer	Byrådet	Notat vedr. ajourført prognose

Af hensyn til de mange formål befolkningsprognosen skal opfylde, er det nødvendigt, at der i prognosen indgår et skøn for hver enkelt årgang fra 0 til 99 år. Derudover skal der til brug for skøn over tilskud og udligning bruges en forudsætning om betalingskommunefolketallet, dvs. nettoresultatet af borgere som er i botilbud o.lign. i én kommune, hvor de indgår i folkeregisteret, men har en anden kommune som betaler for tilbuddet.

8. Tekniske korrektioner

Budgetkorrektionerne kan omfatte konsekvenser af politiske beslutninger, konsekvenser af lovændringer m.v., demografiske ændringer samt andre rent tekniske ændringer eller fejl.

Beregningen af ændringerne i forhold til basisbudgettet gennemføres i afdelingerne i samarbejde med økonomistaben med henblik på at sikre mod serviceglidning. Der er stor fokus på, at de tekniske ændringer af budgettet sker ud fra saglige og ensartede principper.

Som noget nyt i forbindelse med budget 2014 medtages de tekniske korrektioner som blokke til budgetkataloget. Til brug for den politiske beslutningsproces er der derfor behov for at udarbejde et notat der både beskriver forudsætningerne for de konkrete tekniske budgetkorrektioner samt de forudsætninger der vil være gældende, såfremt der ikke foretages de foreslåede tekniske korrektioner.

Byrådet orienteres udvalgsvis om status for dette arbejde med de tekniske korrektioner på en temadag før sommerferien.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
2. april	Udsendelse af budgetoversigter og skabeloner på baggrund af basisbudget	Økonomi	Basisbudget
18. marts – 29. maj	Arbejde med tekniske korrektioner	Økonomi, afdelinger m.fl.	Notat om forudsætninger for tekniske korrektioner
4. juni	Orientering om forudsætninger for tekniske ændringer til budgettet	Direktion	Notat om forudsætninger for tekniske korrektioner
10. – 13. juni	Orientering om forudsætninger for tekniske ændringer til budgettet	Fagudvalg	Notat om forudsætninger for tekniske korrektioner
20. juni	Orientering om forudsætninger for tekniske ændringer til budgettet	Byrådet	Notat om forudsætninger for tekniske korrektioner
24. juni – 30. juli	Udarbejdelse af tekniske blokke	Økonomi, afdelinger m.fl.	Tekniske budgetblokke
6. august	Drøftelse af budgetblokke	Direktion	Tekniske budgetblokke
15. august	Budgetorientering	Byrådet, direktion, afdelingschefer	Tekniske budgetblokke

9. Anlægsbudget

Som udgangspunkt for anlægsbudgettet bruges overslagsårene i det vedtagne budget for 2013, med efterfølgende politiske beslutninger.

For de rådighedsbeløb, der er afsat i anlægsbudgettet, skelnes der mellem konkrete anlæg og anlægspuljer, samt mellem anlæg hvortil der er givet anlægsbevilling, og anlæg hvortil der ikke er givet anlægsbevilling

	Konkret	Pulje
Anlægsbevilling	Et konkret projekt hvor byrådet kender indhold og skønnet udgift og som er i gang eller kan igangsættes.	En række mindre ensartede projekter, hvor byrådet har godkendt projekterne som er i gang eller kan igangsættes.
Ingen anlægsbevilling	Et konkret projekt hvis indhold ikke er helt fastlagt, og hvor udgiften som følge heraf heller ikke er helt kendt. For at gå i gang skal byrådet enten i investeringsoversigten ved budgetvedtagelsen eller som enkeltsag give anlægsbevilling og eventuel korrektion af rådighedsbeløb.	En større eller mindre pulje til udmøntning. For at gå i gang skal byrådet enten i investeringsoversigten ved budgetvedtagelsen eller som enkeltsag godkende de konkrete mindre projekter der skal laves for puljen, og give anlægsbevilling hertil, eller ved større puljer fordele den på konkrete projekter, hvortil der med det samme eller senere gives anlægsbevilling og eventuel korrektion af rådighedsbeløb.

På baggrund af basis anlægsbudgettet forventes det, at områderne i forbindelse med budgetkataloget forelægger forslag til ændringer af anlægsbudgettet som så kan drøftes videre i den politiske proces.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
1. – 8. maj	Udarbejdelse af oplæg til anlægsbudget ud fra prisfremskrevet vedtaget budget for 2013	Økonomi	Basis anlægsbudget
14. maj	Færdiggørelse af oplæg	Direktion	Basis anlægsbudget
23. maj	Drøftelse af oplæg	Økonomiudvalg	Basis anlægsbudget
30. maj	Orientering om oplæg	Byrådet	Basis anlægsbudget

For at kvalificere anlægsbudgettet skal såvel oplægget til anlægsbudget såvel som alle ændringer til anlægsbudgettet omkring afdelingen for vej, park og natur. Som en del af kvalificeringen indgår en periodisering af anlægget med en vurdering af den tid der er nødvendig for projektering, anlæg og færdiggørelse.

10. Aftale mellem KL og regeringen

En eventuel aftale mellem KL og regeringen indgår i det materiale som byrådet får til orientering før sommerferien. KL orienterer normalt om aftalen på et halvdagsmøde i midten af juni måned.

Derudover bruger KL en struktureret tilgang til økonomiaftalen. Formålet er at sikre kommunernes overholdelse af den overordnede økonomiaftale gennem øget koordinering kommunerne imellem. I praksis betyder den faseopdelte budgetlægning i forhold til KL, at der på givne tidspunkter skal laves skøn over kommunens korrigerede basisbudget.

Efter sommerferien skal der tages stilling til forudsætningerne overfor KL i forbindelse med budgetseminaret. I den sidste fase indberettes budgetforslaget som det ligger til 1. behandling.

Syddjurs Kommune – drejebog for budget 2014

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
Primo april	KL mødes med kommunernes økonomiudvalgsmedlemmer	Økonomiudvalg	KL's forhandlingsoplæg
22. april	Indsendelse af prognosetal for 2013	Økonomi	Forventet regnskab 2013
30. april	Borgmestermøde	Borgmester	Forventet regnskab 2013
Medio juni	Orienteringsmøde om aftalen mellem KL og regeringen	KL	KL udarbejder som regel et notat inkl. aftalen og et bilagsæt
18. juni	Drøftelse af aftalens betydning for kommunens økonomi	Direktion	Økonomiaftalen med relevante bilag og evt. uddybende notater
20. juni	Orientering om evt. aftale mellem regeringen og KL	Byrådet	Økonomiaftalen med relevante bilag og evt. uddybende notater
23. august	Eventuel drøftelse af forudsætninger brugt overfor KL	Byrådet	Budgetoplæg 2014
23. august	Indsendelse af prognosetal for 2014 og forventet regnskab 2013	Økonomi	Forventet regnskab 2013 Budgetoplæg 2014
2. september	Borgmestermøde	Borgmester	Landsprognose 2014
12. september	Eventuel drøftelse af forudsætninger brugt overfor KL	Økonomiudvalg	Budgetoplæg 2014
13. september	Indsendelse af prognosetal for 2014	Økonomi	Budgetoplæg 2014
19. september	Borgmestermøde	Borgmester	Landsprognose 2014

11. Lov- og cirkulæreprogram

I bloktilskuddet for 2014 og efterfølgende år indgår ændringer som følge af regeringens lov- og cirkulæreprogram. I programmet reguleres for mer- eller mindreudgifter som følge af statslige love og regler.

For at huske at indregne de driftsbudgetter der modsvares af finansieringsændringer på indtægtssiden, så forudsættes det, at der beregnes og indarbejdes et skøn over lov- og cirkulæreprogrammets indvirkning på kommunens driftsudgifter.

Ændringer som følge af nye love og regler opgøres kun i det omfang det ikke har været muligt at indarbejde ændringerne i de tekniske korrektioner som blev godkendt før sommerferien.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
29. juli	Oplæg til ændringer som følge af Lov- og cirkulæreprogram udsendes	Økonomi	Lov- og cirkulæreprogram
30. juli – 8. august	Beregninger over virkning	Afdelinger og økonomi	Lov- og cirkulæreprogram
12. – 15. august	Ændringer som følge af lov- og cirkulæreprogram drøftes	Fagudvalg Økonomiudvalg	Lov- og cirkulæreprogram
21. august	Samlet opgørelse af ændringer	Økonomiudvalg	Lov- og cirkulæreprogram
22. – 23. august	Ændringer medtages til budgetseminar	Byrådet	Lov- og cirkulæreprogram

12. Budgetkatalog

Budgetlægningen for 2014 sker fortsat i det samlede byråd. Det er som tidligere direktionen, der har ansvar for budgetkatalogets udformning, indtil den fremlægges for det samlede byråd. Direktionen har ansvaret for at fremsætte forslag til prioriteringer/handlinger, som sikrer tilstrækkelige politiske handlemuligheder til at frembringe et budget i balance. Direktionen har i den forbindelse mulighed for at ændre det råderum der skal findes i budgetkataloget.

Direktionen drøfter budgettet ultimo juni med henblik på at fastlægge arbejdsprocessen frem til orienteringen af byrådet den 15. august 2013 og budgetseminaret den 22. og 23. august 2013. I den forbindelse drøftes udarbejdelsen af budgetkataloget samt skitsen til indhold af det budgetoplæg der anbefales på budgetseminaret. Hvis der efter regeringsaftalen forventes et budgetpres drøftes udarbejdelsen af øvrige reduktionsblokke til supplement af det arbejde der er gennemført i foråret.

Budgetkataloget indeholder

- Blokke vedr. demografi
- Tekniske blokke
- Blokke vedr. strukturændringer, innovations- og effektivisering
- Øvrige reduktionsblokke
- Udvidelsesblokke

Af hensyn til direktionens ansvar for at frembringe tilstrækkelige handlemuligheder vil direktionens drøftelser af budgetkatalogets sammensætning ikke være afhængig af de politiske drøftelser der har været omkring forslag til tekniske ændringer, strukturændringer, effektiviseringer og innovation. Konceptet for materialet til byrådets seminar om budget er, at det er direktionens materiale som byrådet overtager og tilpasser med start på seminaret den 22. til 23. august 2013. Direktionens oplæg til budgetseminaret vil som i forbindelse med budgetlægningen for 2013 indeholde et forslag til et budget i balance.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
25. juni	Vurdering af budgetkataloget og drøftelse af arbejdsproces	Direktionen	Emner til budgetkatalog
26. juni – 29. juli	Udarbejdelse af budgetkatalog	Afdelingschefer, afdelinger, økonomi m.fl.	Udkast til budgetkatalog
30. juli	Drøftelse af udkast til budgetkatalog	Direktion	Udkast til budgetkatalog, Nøgletal
1. – 12. august	Færdiggørelse af budgetkataloget	Afdelingschefer, afdelinger og økonomi	Budgetkatalog
13. august	Budgetkataloget færdiggøres til brug for budgetorientering	Direktionen, økonomi, afdelingschefer	Budgetkatalog
15. august	Budgetorientering og gennemgang af budgetkatalog	Byrådet, direktionen, afdelingschefer	Budgetkatalog
16. august	Udsendelse af budgetkatalog m.v. til høringsparter	Høringsparter, økonomi og direktionssekretariat	Budgetkatalog
16. august	Udsendelse af materiale til budgetseminar	Økonomi	Budgetkatalog
19. / 20. august	Drøftelse af budgetkatalog	Hovedudvalg	Budgetkatalog
21. august	Dialogmøde om budgetkatalog mellem ØK og HU	Økonomiudvalg Hovedudvalg	Budgetkatalog
22. – 23. august	Budgetseminar	Byrådet	Budgetkatalog

Der er mulighed for at inkludere politiske idéer og forslag i budgetkataloget som ikke er en del af direktionens forslag. Det kan være forslag opstået i alle dele af budgetprocessen, herunder drøftelsen af emner på fagudvalgsmøderne før sommerferien eller emner foreslået på temadagen for byrådet den 20. juni 2013. Disse forslag vil i kataloget få tildelt en bestemt typebetegnelse, så man kan se de adskiller sig fra de øvrige forslag.

Forslag i budgetkataloget bør som hovedregel udarbejdes eller samles så de som minimum udgør 100.000 kr. Som for den øvrige budgetlægning udarbejdes budgetkataloget i 2014 pris- og lønniveau.

Ud over driftsforslag skal forslag til ændringer i anlægsbeløb også indgå i budgetkataloget. Forslag til ændringer på finansieringssiden kan også indgå i budgetkataloget. Forslagene på anlægssiden skal ses i forhold til det anlægsbudget som byrådet blev orienteret om på tema-dagen den 30. maj 2013.

Efter budgetseminaret vil de dele af budgetkataloget der arbejdes videre med indgå som en del af bemærkninger til budgetforslaget ved 1. behandlingen.

13. Takster

Taksterne er en væsentlig forudsætning for budgettet. Det kan imidlertid ofte være svært at udarbejde de endelige takster før budgettet er vedtaget. Borgerrettede takster forelægges derfor samlet for byrådet på mødet den 28. november 2013.

Selv om taksterne ikke er en del af budgetvedtagelsen forventes det af hensyn til den politiske beslutningsproces, at forslag i budgetkataloget eller politiske ændringsforslag der påvirker taksters størrelse nøje beskriver de forventede takster før og efter den foreslåede ændring.

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
21. – 30. oktober	Beregning af takster	Afdelinger Økonomi	Takstblad
5. november	Behandling af takstblad	Direktion	Takstblad
11. – 14. november	Udvalgsbehandling af takstblad	Fagudvalg Økonomiudvalg	Takstblad
28. november	Godkendelse af takstblad	Byrådet	Takstblad

14. Budgetforhandlinger

Budgetseminaret udgør et nøgleelement i budgetprocessen, hvor en række af trådene fra de øvrige aktiviteter samles.

Materialet til seminaret vil som udgangspunkt bestå af følgende:

- Basisbudget
- Foreløbige budgetbemærkninger
- Oplæg til anlægsprogram
- Aftale mellem KL og regeringen
- Oplæg til indtægtsgrundlag
- Lov- og cirkulæreprogram
- Budgetkatalog inklusive
 - tekniske forslag,
 - forslag til demografipuljer
 - forslag til innovation, effektiviseringer og strukturændringer

Syddjurs Kommune – drejebog for budget 2014

Tidspunkt i 2013	Aktivitet	Aktører	Materiale
15. august	Budgetorientering	Byrådet, direktion	Budgetkatalog
16. august	Udsendelse af budgetkatalog m.v. til høringsparter	Høringsparter, økonomi og direktionssekretariat	Budgetkatalog
16. august	Udsendelse af materiale til budgetseminar	Økonomi	Materiale til budgetseminar
16. august	Orientering af ledere og med-udvalg om budget 2014	Direktion, aftaleholdere, hovedudvalg og med-udvalg	Budgetkatalog
21. august	Dialogmøde om budget mellem ØK og HU	Økonomiudvalg Hovedudvalg	Budgetkatalog
22. – 23. august	Budgetseminar	Byrådet, direktion	Materiale til budgetseminar
26. august – 9. september	Politiske drøftelser	Byrådspolitikere Direktionen understøtter den politiske proces.	Notater og konsekvensberegninger som aftalt før, under og efter budgetseminaret
10. september	Drøftelse af budgetnotat	Direktionen	Budgetnotat
12. september	Indstilling til byrådets 1. behandling	Økonomiudvalg	Budgetnotat
12. september	Færdiggørelse af budgetnotat	Økonomi	Budgetnotat
12. september	Udsendelse af materiale til 1. behandling af budget i byrådet.	Økonomi, direktionssekretariat	Budgetnotat. Budgetoversigter og budgetbemærkninger. Høringssvar.
12. september	Offentligt budgetmøde som budgettet ligger ved 1. behandlingen	Borgere, byrådspolitikere, presse, direktion, økonomi, direktionssekretariat	Budgetnotat
19. september	1. behandling af budget	Byrådet	Budgetnotat. Budgetoversigter og budgetbemærkninger. Høringssvar.
Uge 39	Evt. budgetforhandlinger	Udmeldes af borgmesteren	Budgetaftale
30. september kl.12	Tidsfrist for indlevering af ændringsforslag som administrationen forelægger økonomiudvalget	Byrådspolitikere	Ændringsforslag som afstemmes i forhold til budgetmaterialet
1. oktober	Udarbejdelse af notat med tekniske og politiske ændringsforslag til 2. behandling	Direktion, økonomi	Ændringsforslag som afstemmes i forhold til budgetmaterialet
3. oktober	Drøftelse af ændringsforslag til budget og høringssvar	Økonomiudvalg	Ændringsforslag Høringssvar
3. oktober	Udsendelse til byrådet af indkomne ændringsforslag	Økonomi, direktionssekretariat	Ændringsforslag som afstemmes i forhold til budgetmaterialet. Høringssvar.
10. oktober	2. behandling af budget	Byrådet	Ændringsforslag Høringssvar

En sammenfatning af basisbudget med anlægsprogram beskrives sammen med regeringsaftalen samt lov- og cirkulæreprogrammet i et overordnet budgetnotat. Dette notat suppleres med en opsamling af de politiske tilkendegivelser i forhold til budgetkataloget.

Direktionen fungerer som tovholder i forhold til den politiske proces, herunder budgetseminaret. Såfremt der skal udarbejdes notater eller konsekvensberegninger på baggrund af de politiske drøftelser er det direktionens opgave at koordinere dette arbejde.

På baggrund af de politiske drøftelser på budgetseminaret og efterfølgende samler økonomifunktionen op på de politiske signaler i form af taloversigter, udsnit af budgetkataloget samt et

overordnet budgetnotat. Ud over økonomifunktionen er direktionssekretariatet tilknyttet opgaven omkring information og høring om budgettet, herunder viderefremidling af indkomne høringssvar.

Datoer, tidspunkter og aktører for budgetforhandlingerne udmeldes af borgmesteren senest i forlængelse af budgetseminaret den 22. og 23. august.

Forløbet af de politiske forhandlinger har betydning for, hvorvidt det vil være relevant at inddrage fagudvalgene. Hvis fagudvalgene på baggrund af budgetseminaret skal inddrages i oplæg til 1. behandling skal det udvalgsbehandles på møderne i perioden 2. til 4. september, og kan herefter medtages i økonomiudvalgets møde den 12. september 2013.

Budgetkataloget som sendes ud til budgetseminaret sendes samtidig i høring hos interessenterne.

Høring af budgetforslaget foretages i

- Alle medudvalg
- Personalemøder
- Ældre- og handicapråd
- Folkeoplysningsudvalg
- Skolebestyrelser
- Forældrebestyrelser

Der informeres løbende om modtagne høringssvar ved brug af en sag der publiceres på kommunens hjemmeside. Der er således ingen egentlige tidsfrister for høringssvar ud over udvalgenes mødedatoer, men høringssvar som kommer tidligt vil selvfølgelig i en længere periode kunne indgå i de politiske overvejelser.

Generelt holdes der en åben og løbende dialog i forbindelse med møder omhandlende budgettet og deres drøftelse i ovenstående udvalg og bestyrelser. I tidsplanen indgår et borgermøde, som er en gennemgang af budgetforudsætninger og oplæg til budget som det ligger ved 1. behandlingen.

15. Forankring

Efter budgetvedtagelsen forankres budgettet administrativt i form af

- Indberetning af data til IM, KL m.fl.
- Teknisk budgetvedtagelse i økonomisystemet
- Udsendelse af budgetrammer
- Eventuel justering af aftalestyring i forhold til ændrede mål
- Færdiggørelse af budgethæfte

Budgethæfte og øvrigt relevant budgetmateriale forelægges til efterretning i byrådet på mødet den 19. december 2013.

Mødeplan for budgetlægningen

Uge	Byråd	Økonomiudvalg	Fagudvalg	Andre møder
8				19/2 Ekstraordinært afdelingschefmøde.
9				27/2 HU-møde
10		7/3 Arbejde med inspirationskatalog vedr. innovation og effektivisering. Orientering om nøgletal.	4/3 – 6/3 Arbejde med inspirationskatalog vedr. innovation og effektivisering.	
11		14/3 Befolkningsprognose, pris- og lønskøn, principper for lønpuljer.		
12	20/3 Idéopsamling vedr. strukturændringer m.v. 20/3 Orientering om befolkningsprognose.			
13				
14				3/4 Møde med alle aftaleholdere.
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21		23/5 Oplæg til basis anlægsbudget.		
22	30/5 Drøftelse af større strukturændringer samt oplæg til basis anlægsbudget.			
23				
24		13/6 Behandling af større strukturændringer, Status for demografi og tekniske blokke samt Bemærkninger til basisbudget.	10/6 – 12/6 Behandling af større strukturændringer, Status for demografi og tekniske blokke samt Bemærkninger til basisbudget.	
25	20/6 Status for demografi og tekniske blokke samt Aftale mellem KL og regeringen.	20/6 Behandling af større strukturændringer.		
26	27/6 Behandling af større strukturændringer.			
27-32				
33	15/8 Budgetorientering.	15/8 Lov- og cirkulæreprgram. Orientering om nøgletal.	12/8 – 14/8 Lov- og cirkulæreprgram.	16/8 Orientering om budget 2013 for MED-struktur m.fl.
34	22/8 – 23/8 Budgetseminar (heldags).	21/8 Dialogmøde med HU.		
35				
36				
37		12/9 Indstilling til 1. behandling.		12/9 Offentligt budgetmøde.
38	19/9 1. behandling af budget.			
39				
40		3/10 Behandling af ændringsforslag.		
41	10/10 2. behandling af budget.			

Materialeplan for budgetlægningen

Uge	Innovation og effektivisering	Større strukturændringer	Nøgletal	Pris- og lønskøn, lønpuljer	Basisbudget	Budgetbemærkninger	Befolkningsprognose	Demografiblokke	Tekniske blokke	Anlægsbudget	Økonomiaftalen	Lov- og cirkulæreprogram	Budgetkatalog	Takster	Budgetnotat
6	X		7/2				X								
7	X		X				X								
8	X		X				X								
9	X			X			X								
10	X			X			X								
11	X			14/3			14/3								
12	20/3			X	X		20/3	X	X						
13	X				X			X	X						
14	X				X	X		X	X		X				
15	X					X		X	X		X				
16	X					X		X	X		X				
17	X					X		X	X		X				
18	X					X		X	X	X	X				
19	X	X				X		X	X	X	X				
20	X	X				X		X	X	X	X				
21	X	X				X		X	X	23/5	X				
22	X	30/5				X		X	X	30/5	X				
23	X	X				X		X	X		X				
24	X	X					13/6	X	X		X				
25	X	20/6	X					20/6	20/6		20/6				
26	X	27/6	X					X	X		X		X		
27			X					X	X		X		X		
28			X					X	X		X		X		
29			X					X	X		X		X		
30			X					X	X		X		X		
31			X					X	X		X	X	X		
32	X		X					X	X		X	X	X		
33			15/8					15/8	15/8		X	X	15/8		
34											X	21/8			
35											X				X
36											X				X
37											12/9				X
38											X				19/9
39															X
40															X
41															10/10
42															
43						X								X	
44						X	X							X	
45						X	X							X	
46						X	X							14/11	
47						X		X						X	
48						X		X						28/11	
49						4/12		X							